

CELIA

Opas koskettelu- kirjan tekijöille

www.celia.fi

Sisällys

Kaikki lapset tarvitsevat kuvakirjoja	s. 3
Kirja lukijan kehitystason mukaan	s. 4
Ensikirjat	s. 4
Pienten lasten kuvakirjat	s. 4
Esikoulu- ja kouluikäisten kirjat	s. 5
Koko ja muoto	s. 5
Kirjan aihe ja teksti	s. 6
Mistä aihe ja teksti	s. 6
Tekstin pituus ja kirjoittaminen	s. 6
Etu- ja takakansi	s. 6
Kuvitus	s. 7
Suunnittelu ja luonnokset	s. 7
Vähemmän yksityiskohtia	s. 8
Värikontrastit	s. 8
Kuvien rakenne	s. 9
Sivujen numerointi	s. 9
Materiaalit	s. 10
Turvallisuus ja kestävyys tärkeää	s. 10
Valitse todellisuutta jäljitteleviä materiaaleja	s. 11
Musiikkia ja ääntä	s. 11
Tuoksut	s. 11
Sivujen kiinnitys	s. 12
Sivujen valmistus	s. 12
Kartonkipohjaiset kollaasikirjat	s. 13

Kaikki lapset tarvitsevat kuvakirjoja

Pienille lapsille kirjojen kuvitus on erittäin tärkeää. Kuvia tutkimalla lapsi oppii uusia sanoja ja käsitteitä ja saa tietoa ympäröivästä maailmasta. Kosketeltavat, kolmiulotteiset kuvat antavat saman mahdollisuuden näkö- ja monivammaiselle lapselle.

Koskettelukirjat ovat värikkäitä, tunnusteltavia kuvia sisältäviä kuvakirjoja. Ne on tarkoitettu eri-ikäisille näkövammaisille lapsille ja moni- ja kehitysvammaisille lapsille, nuorille ja aikuisillekin. Kirkkaista väreistä ja selkeistä kontrasteista on iloa ja hyötyä silloin, kun näköaistia voi hyödyntää. Erilaiset materiaalit stimuloivat myös muita aisteja – tuntoa, kuuloa ja jopa hajua. Kirjoissa on kuvien lisäksi teksti sekä tavallisin kirjaimin että pistekirjoituksella. Kirjoihin voi kuulua myös liitteenä erillinen tekstiliite tai äänite.

Näkövammaisen lapsi, joka on pienestä pitäen tottunut koskettelukirjojen kuvien tutkimiseen, pystyy herkemmin omaksumaan koulukirjojen kohokuvat ja diagrammit. Lapsi voi tarvita ohjausta kuvien tulkinnessa, mutta kosketuksen kautta löydetty uusi tieto ja kokemus kehittyvät kuva kuvalta ja kirja kirjalta.

Toivon inspiraatiota ja onnistumisen iloa teille kaikille, jotka päätätte lähteä tekemään kosketeltavaa kuvakirjaa.

Irmeli Holstein
koskettelukirjojen asiantuntija

Yhteystiedot:
Celia
asiakaspalvelu
p. 0295 333 050
palvelut@celia.fi

Tämä on uudistettu painos v. 2008 valmistuneesta oppaasta koskettelukirjan tekijöille.
Uusitun painoksen työryhmä:
Irmeli Holstein, Minna Katela, Satu Jokinen, Johanna Koskela, Milla Aarnio

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Tarkastele lisenssiä osoitteessa <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>.

Kirja lukijan kehitystason mukaan

Olipa kyseessä näkevä tai näkövammaisen lapsi, lukijan ikä ja kehitystaso vaikuttavat siihen, millaiset kirjat kiinnostavat. Myös koskettelukirjoissa tulee ottaa huomioon ikä ja kehitystaso kirjan aihetta, tekstin pituutta, kuvien määrää ja laatua sekä yksityiskohtia suunniteltaessa. Kirjan ulkoasun selkeys ja värikkyys ovat myös tärkeitä.

Ensikirjat

Pienten lasten ensikirjat ovat kuvakirjoja, joissa tekstiä on hyvin vähän tai sitä ei ole ollenkaan. Pienten lasten kirjojen materiaaliksi sopii parhaiten kangas. Ensikirja voi olla myös pehmeä-sivuinen. Kuvan ei tarvitse olla kovin iso, sillä kuvan tarkastelijan käsikin on pieni. Yksi selkeä kuva sivua kohden riittää ja tekstiksi riittää esi-
neen tai asian nimi.

Ensikirjan kuvien ei tarvitse välttämättä esittää mitään, vaan ne voivat tarjota erilaisia aistiärsykeitä ja antaa virikkeitä silmän ja käden yhteistyön aktivointiin. Selkeät värikontrastit ovat tärkeitä. Kirjoissa voi olla esimerkiksi erimuotoisia pintoja erituntuisista materiaaleista. Kirjoihin voi myös kiinnittää esimerkiksi tuttuja esineitä.

Ensikirjan kuvat ovat yksinkertaisia. Kuvan teepannun alle on kiinnitetty painettaessa vinkuvan äänen päästävä nappi.

Pienten lasten kuvakirjat

Kun lapsi kehittyy ja alkaa puhua, koskettelukirjaan lisätään tekstiä. Kuvitus on edelleen yksinkertainen, mutta se kannattaa suunnitella mahdollisimman vaihtelevaksi: erituntuisia pintoja, muotoja ja esineitä vaihtelevilla taustoilla. Muutama kuva sivua kohti riittää. Kirjassa voi olla myös ääniä tai tuoksua.

Kirjassa voi kuvailla esimerkiksi lapsen arkisia toimia. Osa kuvista voi esittää vieraita asioita, joita aikuinen lukija käsittelee yhdessä lapsen kanssa. Näin lapsi oppii uusia käsitteitä ja asioita.

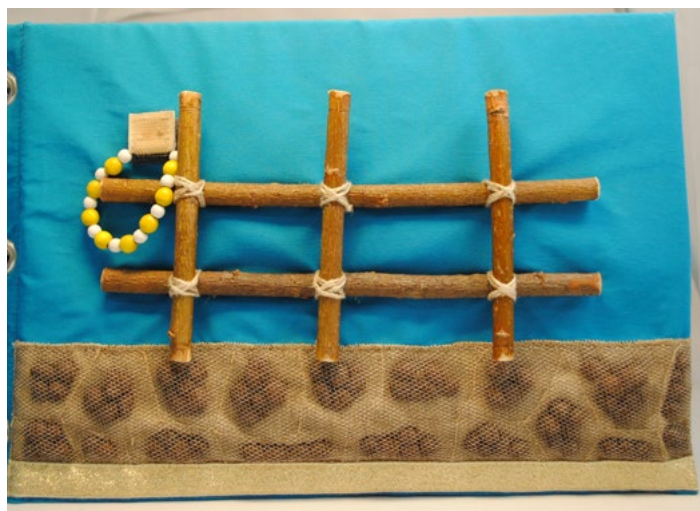

Pienten lasten kirjoissa voi käyttää erilaisia esineitä ja ohjata lasta kokeilemaan toiminnallisuuksia.

Esikoulu- ja kouluikäisten kirjat

Esikouluikää lähestyvät lapset jaksavat jo lukea tai kuunnella pitkiäkin satuja ja tarinoita. Heitä kiinnostavat myös tietokirjat ja tehtäväkirjat. Tämän ikäisille tarkoitetuissa kirjoissa voidaan käyttää monimutkaisempia kuvia ja enemmän yksityiskohtia. Kirjasta ei kuitenkaan kannata tehdä liian painavaa ja vaikeasti käsiteltävää pienelle lukijalle.

Kouluikäisten koskettelukirjat voivat olla aiheiltaan edelleen monipuolisia: ne voivat kuvata vaikkapa seikkailuja, harrastuksia, tunteita tai arkipäivää, kuten koulunkäyntiä tai perhettä. Myös erilaiset päättelykykyä kehittävät kirjat ovat suosittuja

Vähän vanhempien lasten kirjoissa voi olla monipuolisia kuvia ja tarinoita. Erilaiset pinnat ja materiaalit tekevät kuvista havainnolliset. Kuvissa voi olla irrotettavia osia, kuten yllä oleva rannekoru. Tämän kirjan irrotettavat esineet liittyvät tarinaan: tarinan kuluessa lukijan tehtävänä on kerätä kustakin kuvasta esineet ja laittaa ne lopuksi takaisin paikoilleen.

Koko ja muoto

Koskettelukirjassa on yleensä enintään kymmenen kuvasivua, sillä muuten kirjan paksuus kasvaa liian suureksi. Kuvan paikka on aina aukeaman oikealla ja tekstin paikka vasemmalla sivulla.

Koskettelukirjat lähetetään lainaajille salkuissa. Kirja saa olla kooltaan korkeintaan 30 x 30 cm, jotta se mahtuu Celian käyttämään postitussalkkuun. Suositeltava koko on pysty- tai vaakasuuntainen A4 (n. 29 x 21 cm). Pienten lasten ensikirjoille sopiva koko on pienempi, n. 20 x 20 cm, ja kirjojen tulisi olla kevyitä.

Kirjan aihe ja teksti

Mistä aihe ja teksti?

Koskettelukirjan aihe ja teksti voi olla itse keksitty tai muilta lainattu. Kirjan ideana voi olla esimerkiksi painettu kuvakirja. Kun tavallinen kirja muunnetaan koskettelukirjaksi, tarinaa ja kuvitusta täytyy yleensä karsia ja yksinkertaistaa. Alkuperäisteoksen tekijä ja kirjan nimi pitää aina mainita. Jos kirjoja tehdään myyntiin, tekijänoikeusasioihin täytyy kiinnittää huomiota: julkaisemiseen tarvitaan lupa alkuperäisen kirjan tekijänoikeuden haltijalta. Oman tekstinsä saa julkaista vapaasti, samoin kuin esimerkiksi vanhoihin kansansatuihin perustuvat tarinat.

Erilaiset runot, laulut ja lorut kehittävät hausalla tavalla lapsen muistia. Kansansadut ja klassiset sadut ovat mieluisaa luettavaa. Ne sisältävät paljon pohdiskeltavaa, huumoria unohtamatta. Kirjan aihetta miettiessä kannattaa mahdollisuuksien mukaan valita sellainen, joka kiinnostaa sekä tyttöjä että poikia.

Koskettelukirja tulee suunnitella lapsen ikää ja kehitystasoa vastaavaksi. Kirjoja tarvitaan eri aiheista eri-ikäisille ja kehitystasoisille lukijoille – aiheet voivat siis vaihdella yksinkertaisesta esineiden ja asioiden kuvaamisesta satuihin ja aina arkipäivän askareisiin ja ihmiselämän askarruttaviin kysymyksiin.

Tekstin pituus ja kirjoittaminen

Kirjan tekstiä joutuu usein lyhentämään, jos koskettelukirja perustuu valmiiseen satuun tai kirjaan. Pidempi teksti voi olla myös erillisenä tekstiliitteenä, mutta parasta on, jos teksti mahtuu kuvasivun vasemmalle puolelle. (ks. s. 10 kuvaa).

Teksti kirjoitetaan mieluiten koneella, vähintään 16 pisteen fontilla. Käsien tekstatessa on hyvä käyttää tekstiilihuopakynää. Celia valmistaa tekstistä pistekirjoitusversion, jos kirja tulee Celian kokoelmiin. Muistaa lähettää kirjan teksti Celiaan sähköpostitse: palvelut@celia.fi

Kirjaan voidaan myös liittää tekstin lisänä äänite, jossa voi olla esimerkiksi lauluja tai kirjan tarina ääneen luettuna.

Etu- ja takakansi

Kirjan etukanteen laitetaan kirjan nimi, ja jos kannessa on tilaa, myös tekijän nimi. Muussa tapauksessa tekijän nimi laitetaan takakanteen.

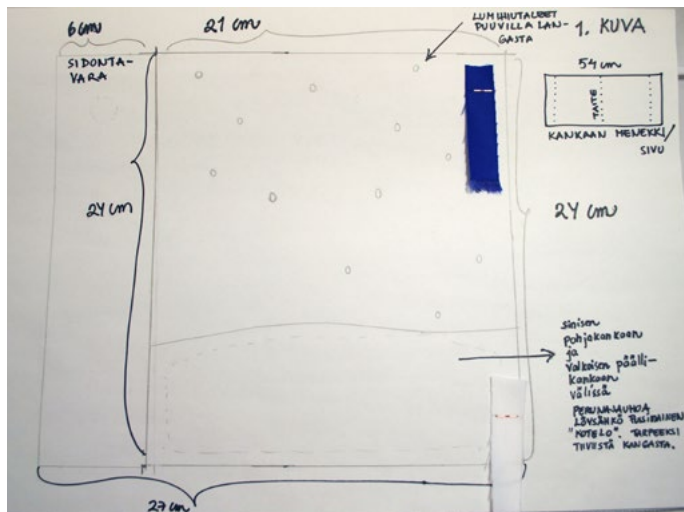

Kirjan etukanteen laitetaan kirjan nimi ja tekijän nimi, jos se mahtuu siihen. Pistetekstit tehdään Celiassa.

Kuvitus

Suunnittelu ja luonnokset

Kirjasta tulee aina tehdä huolellinen suunnitelma ennen toteuttamisen aloittamista! Näin kuvien tekeminen helpottuu ja valmis kirja vastaa parhaiten lukijan tarpeita. Tee aina ensin luonnokset kuvista, jokaisen sivun kuvasta omansa. Liitä luonnokseen suunnitelma käytettävistä kankaista ja muista materiaaleista. Samalla on syytä miettiä taustan ja kuvan väri- ja pintakontrasteja. Muista jättää riittävä, noin 4–5 sentin sidontavara (saumavaran lisäksi) kuvan vasempaan laitaan!

Tee jokaisesta kuvasta luonnos, johon hahmottelet kuvan elementit ja käytetyt materiaalit (jos samoja materiaaleja on käytetty usealla sivulla, ei niitä tarvitse laittaa erikseen jokaiseen luonnokseen). Muista merkitä sidonta- ja saumavara, jotta se ei unohdu toteutusvaiheessa! Yhden sivun pohjajankaan menekki on 2 x sivun leveys, sillä kangas taitetaan kuvasivun ulkoreunasta kääntöpuolen tekstisivun pohjaksi.

Viereisen luonnoksen perusteella tehty valmis kuvasivu.

Vähemmän yksityiskohtia

Koskettelukirjan kohokuviin sisällytetään yleensä huomattavasti vähemmän yksityiskohtia kuin silmillä katsottaviin kuviin. Kuvitusta suunniteltaessa valitaan ensin ne tarinan kannalta olennaiset asiat, jotka on mahdollista valmistaa kohokuviksi. On tärkeää, että teksti ja kuvat vastaavat toisiaan: kuvassa esiintyy vain niitä elementtejä, joista tekstissä puhutaan. Jos tekstissä ei esimerkiksi kerrota auringon paistavan, ei aurinkoa myöskään tehdä kuvaan, koska se hämmäntäisi lukijaa. Kaikkea ei tarvitse kuvata, ainoastaan tärkeimmät asiat.

Värikontrastit

Käytä voimakkaita kontrasteja, esimerkiksi tummia värejä vaalealla taustalla tai päinvastoin. Kirkkaat värit ja hyvät värikontrastit ovat tärkeitä lapsille, jotka näkevät vielä osittain. Värit ovat myös tärkeitä vanhemmille heidän kuvaillessaan kuvia: ne tuovat kerrontaan adjektiiveja, jotka laajentavat lapsen sanavarastoa.

Puhtaat värit tuovat yleensä kuvan paremmin esille kuin murrettut värisävyt – vältä siis murrettuja sävyjä. Samoin yksiväriset kankaat ja materiaalit tekevät kuvasta yleensä helpommin hahmotettavan kuin kirjavat materiaalit.

Kirjan sivujen pohjakankaaksi eli kuvan taustaksi valitaan pinnaltaan ja väriltään kuvatusa asiasta hyvin erottuva kangas. Kuusikuvassa on käytetty hyviä kontrasteja: tumma ja karhea kuusi erottuu selvästi vaaleasta, kirkkaasta taustakankaasta. Sivun takaa näkyy hieman toista kuvasivua, jossa on käytetty eriväristä taustakangasta.

Esimerkki epäonnistuneesta väri- ja materiaalivalinnasta. Kirjavalle kirjavalla taustalla ei hahmotu hyvin heikkonäköiselle lukijalle, ja kuva on sekava. Murrettut ja haaleat sävyt ovat heikkokontrastisia ja vaikeuttavat entisestään kuvan lukemista. Valitse mieluiten yksivärisiä, kirkkaita taustakankaita. Mallikuva on tehty havainnollistamaan huonoja kontrasteja – kuva ei ole peräisin valmiista Celian kokoelmissa olevasta kirjasta.

Kuvien rakenne

Tee jokaiselle sivulle erilainen kuva. Yleensä 5–10 kuvasivua riittää tarinan kertomiseen. Kuvat ovat parhaimmillaan selkeitä: yksi tai kaksi hahmoa samalle sivulle riittää. Paras kuvakulma on sellainen, jossa hahmot kuvataan joko suoraan edestä tai suoraan sivulta. On parempi käyttää kokonaisia hahmoja kuin vain osia. Perspektiivikuvia ei suositella, koska niiden hahmottaminen kohokuvina on hyvin vaikeaa.

Tunnistamisen helpottamiseksi eläin- ja ihmis- hahmojen kaikkien raajojen täytyy olla näkyvissä, samoin molempien silmien, korvien, siipien ja hännän. Mittasuhteet noudattavat hahmojen keskinäistä kokojärjestystä: todellisuudessa suu-rin hahmo on kirjassakin suurin. Helpointa on valmistaa esimerkiksi suurin eläin ensin ja suhteuttaa loput eläimet sen mittoihin.

Joskus on tarpeen muuntaa hieman todellisuutta, jotta kuvasta tulisi ymmärrettävä. Joitakin yksityiskohtia saattaa joutua suurentamaan ja toisia pienentämään. Joitakin asioita joudutaan korostamaan epätodellisella tavalla: esimerkiksi tiikerin ja seepran raitojen tai leppäkertun pilkkujen on oltava tuntoaistilla erottuvia, kuten eri materiaalista tai koholla. Kuvina voi hyvin käyttää myös valmiina saatavia ja vaikkapa äänneleviä eläinhahmoja.

Paksut kuvaelementit tulisi mahdollisuuksien mukaan sijoitella vaihteleviin paikkoihin eri sivuilla, jotta kirjasta tulisi tasainen.

Sivujen numerointi

Kuvasivujen lukujärjestys voidaan merkitä helmin tai napein, jotta sivut osataan laittaa irrottamisen jälkeen takaisin oikeaan järjestykseen. Numerointia ei tarvita, jos kirjan sidonta on kiinteä. Numeroinnin paikka on aina kuvasivun oikeassa yläkulmassa, riittävän kaukana kuvan hahmoista ja muista elementeistä. Jos olet epävarma, jätä numerointi pois.

Numerointi tehdään aina kuvasivun oikeaan yläkulmaan. Jos sivut eivät ole irrotettavia, ei numerointia tarvita. Numeroinnin voi tehdä esimerkiksi helmin. Numeroinnin ja kuvan varsinaisten elementtien väliin täytyy jättää muutama sentti tilaa, jottei numerointi sekoitu itse kuvaan.

Hahmot kuvataan sivulta tai suoraan edestä. Sivulta kuvatun hahmon pää kannattaa kuvata edestä, niin että molemmat silmät ja korvat ovat näkyvissä. Kaikkien raajojen tulee olla selkeästi esillä, jotta kuva on helppo hahmottaa todellisuutta vastaavasti.

Materiaalit

Turvallisuus ja kestävyys tärkeää

Koskettelukirjan on aina oltava lapselle turvallinen. Kirjassa ei saa olla helposti särkyviä tai irtoavia osia. Pienet lapset käyttävät usein tutkimiseen myös suutaan, joten kuvista ei saa liueta myrkyä eikä niistä saa irrota pieniä osia.

Irralliset tai irrotettavat esineet on hyvä kiinnittää nauhalla, etteivät ne katoa. Kuristumisvaaran vuoksi nauha ei kuitenkaan saa olla yli 20 cm pitkä. Nauhan kiinnityskohtaa kannattaa kokeilla, jotta sen pituus riittää tarvittaessa vaikka viimeiselle sivulle asti. Esineelle voi myös lisätä vaikkapa tarrapidikkeen tai nepparilla suljettavan vyön.

Käytettävien materiaalien ja liimojen on oltava myrkyttömiä sekä pintojen mahdollisimman helppoja pitää puhtaana. Celian lainakirjan tulee kestää imurointi ja kuvien puhdistus lainojen välillä.

Kuvien materiaalien valinnassa saa käyttää mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä. Mitä enemmän kirjassa on erilaisia kosketuselämyksiä, sen kiinnostavampi se on lukijalle. Kirjan tekijän kannattaakin tutustua materiaaleihin ja niiden ominaisuuksiin tuntoaistin avulla.

Jos kuvassa on irrotettavia elementtejä, ne kannattaa kiinnittää nauhalla. Kuvan tonttutyttö on lisäksi kiinnitetty tarralla sivun pohjakankaaseen, jotta se pysyy kirjan sisällä silloin, kun kirjaa ei lueta.

Nauhan enimmäispituus on 20 cm kuristumisvaaran vuoksi! Sopivaa kiinnityskohtaa kokeilemalla sen pituisen nauhan pitäisi riittää, vaikka kiinnitettyä esinettä tms. olisi tarkoitus kuljettaa sivulta toiselle.

Valitse todellisuutta jäljitteleviä materiaaleja

Kuvien materiaaleja valittaessa täytyy huomioida rasitus, johon kuvat käsin – ja toisinaan suullakin – luettaessa joutuvat. Sivujen pohjakankaaksi sopii likaa hylkivä ja yksivärinen kangas, esimerkiksi Wertex tai teflonpinnoitettu kangas, jolle kuvat on tukeva kiinnittää. Väri valitaan kuvitusta eli värikontrasteja ajatellen. Eri sivuilla voi käyttää tarpeen mukaan erivärisiä pohjakankaita.

Hyvät pintakontrastit ja oikeantuntuiset materiaalit ovat tärkeitä kuvien todentuntuisuuden kannalta: ei esimerkiksi kannata tehdä lapasta silkistä tai kumisaapasta froteesta. Itse valmistettujen kuvien täytteenä käytetään hygieenistä materiaalia. Vaikka kovat materiaalit ovat kestävyytensä vuoksi muuten suositeltavia, teräviä tai raapivia materiaaleja, joihin lapsi voi satuttaa itsensä, ei saa käyttää.

Varsinkin hieman vanhempien lasten kirjojen kuvissa voi käyttää hienomotorisia taitoja kehittäviä osia, kuten esimerkiksi vetoketjuja, neppareita, nappeja, tarranauhoja, taskuja tai rattaita.

Kiinnitä värien lisäksi huomiota pintakontrasteihin ja materiaalien todentuntuisuuteen. Kuvan lumiukon luuta on tehty rispatusta juuttikankaasta, joka erottuu tunnultaan pehmeästä "lumesta" ja muistuttaa oikeaa luuta.

Musiikkia ja ääntä

Äänet, kuten rapinat, helinät, vinkunat, kihinät, narskunat tai natinat tekevät koskettelukirjoista vieläkin jännittävämpiä lukukokemuksia. Kirjan jokaisen sivun ei tarvitse tuottaa ääntä, mutta kirjaan olisi hyvä liittää jonkinlainen äänilähde, vaikkapa pieni kulkunen.

Tavallisistakin aineksista syntyy kekseliäisyydellä mielenkiintoisia ääniä: esimerkiksi perunajauho narskuu kuin pakkaslumi ja maissinjyvät kartongille liimatun kangassuojuksen alla kohisevat kuin meren aallot. Vapputarvikkeista löytyy usein litteitä pillejä, joita voi kätkeä eläinhahmojen sisään. Jotkin rutistetut paperit ja muovit rapisevat mielenkiintoisesti, samoin konvehtirasioiden pehmikkeet.

Jopa pienet soittorasiat sopivat koskettelukirjoihin, mutta paristokäyttöisiä laitteita ei kannata käyttää.

Tuoksut

Koskettelukirjojen kuvissa voi käyttää jotain hajustetta tai maustetta. Joillakin materiaaleilla on myös omat ominaishajunsa. Erittäin voimakkaat tuoksupussit voivat kuitenkin aiheuttaa allergisia reaktioita. Hajuefektien varjopuolena on myös se, että ne haihtuvat aikaa myöten.

Sivujen kiinnitys

Koskettelukirjat sidotaan useimmiten purjerenkailla ja nauhakiinnityksellä, jolloin sivut voi tarvittaessa irrottaa esimerkiksi lukemista, puhdistusta tai korjausta varten. Tarvittaessa purjerenkaat voidaan kiinnittää vasta Celiassa, jos kirja tulee Celian kokoelmiin – jätä tällöin riittävä vara sidontaa varten kuvasivun vasempaan reunaan.

Kirjan kansiin voi kiinnittää sulkijan, kuten taran tai nappikiinnityksen. Se tukevoittaa kirjaa ja suojaa kuvia.

Valmis sivu ilman kiinnitykseen tarvittavia reikiä. Rei'itys ja kiinnitys tehdään tarvittaessa Celiassa. Kuvan vasemmalla puolella on reilusti tilaa sidontaa varten.

Sivujen valmistus

Pohjakankaasta mitataan tulevan kirjan sivut sauma- ja sidontavaroineen. Sen jälkeen kangas leikataan ja saumavarat merkitään kankaan nurjalle puolelle nuppineuloin.

Kun ala- ja yläreunat on ommeltu, otetaan uusi mitta kankaiden väliin pujotettavan kartongin koosta.

Jos käytetään kartonkia, on se hyvä ensin päällystää kontaktimuovilla vääntymisen ja kostumisen estämiseksi. Vaihtoehtona voi käyttää muovista pöytätablettia. Tukikartongin terävät kulmat pyöristetään.

Isokokoiset hahmot ja esineet ommellaan kuvasivulle vasta tässä vaiheessa. Kuvat pitää ommella erittäin vahvasti kiinni, sillä pienet lukijat tutkivat kuvia joskus rajustikin. Kuvan voi myös kiinnittää vain osittain, niin että esim. eläimen pää tai korvat voivat olla irti taustasta. Irrallaan olevaan, käteen otettavaan esineeseen tai elementtiin on syytä kiinnittää nauha (max. 20 cm) ja lisätä vielä tarra, jotta nauhassa oleva asia ei roiku ulkona kansien välistä.

Myös kansisivun teksti tehdään valmiiksi ennen sivun ompelua ja pahvin pujotusta. Tekijän nimi ja kirjan nimi ovat tärkeämpiä kuin kosketeltava kansikuva.

Viimeiseksi, kun pahvit on pujotettu sivujen väliin, ommellaan sidontavara. Nyt kankainen koskettelukirja on sidontaa lukuun ottamatta valmis.

Kartonkipohjaiset kollaasikirjat

Koskettelukirjan materiaalina voi käyttää myös kartonkia. Uniikkikuvitetut kartonkikirjat sopivat parhaiten esikouluikäisille ja sitä vanhemmille lapsille, koska kartongille liimatut kuvat ovat litteämpiä ja vaikeampia hahmottaa kuin kangaskirjojen kuvat. Niihinkin voidaan silti jättää jotain sormien väliin otettavaa. Esimerkiksi eläinten korvat ja häntä voidaan kiinnittää vain juuresta ja jättää toinen pää irralleen, kaulaliinan päät voi jättää solmittaviksi tai oven avattavaksi. Pussinsulkijan avulla saadaan vaikkapa kellon osoittimet liikkuviksi. Monista esineistä, kuten esimerkiksi tuulimyllystä, voidaan valmistaa toimiva, litteähkö pienoismalli.

Kartonkikirjojenkin kuviin kannattaa kiinnittää kaikki mahdollinen ompelemalla ja liimata valmiit kuvat vastalustalle.

Kartonkikirjaan sopii parhaiten kierreselkäinen sidonta. Kierresidonta tehdään Celiassa, jos kirja tulee Celian kokoelmiin. Muista jättää vähintään 2 cm:n tyhjä tila kuvasivun vasempaan reunaan kierresidontaa varten!

Valmiin kollaasikirjan kuvasivu. Kollaasikirjoihin sopii parhaiten kierreselkäinen sidonta. Se voidaan tehdä myös Celiassa.

Oppaan kuvitus (kirjan nimi / tekijä)

- s. 4 Loruja taaperoilille / Lynette Rudman
s. 4 Vastakohtia / Anneli Salo
s. 5 Lassen koulumatka / Heidi Erjomaa
s. 6 Pieni ankanpoikanen / Kaija Jansson ja Päivikki Kokkonen
s. 7 Celian mallikirjasta
s. 8 Rukkanen / Malmin Martat
s. 8 Maijan joulu / Seija Räikkä
s. 8 Celian mallikuva
s. 9 Onkiretki / Anneli Salo
s. 9 Joulu / Marjatta Tuura
s. 10 Tiina tonttutyttö / Marjatta Tuura
s. 11 Talven taika / Irmeli Holstein ja Minna Katela
s. 11 Joulun odotus / Seija Räikkä
s. 12 Celian mallikuva
s. 13 Ursula rannalla / Liisa Hietaketo-Vieno ja Anneli Salo
Kansikuva: Milla Aarnio

MUISTILISTA TEKIJÄLLE

Tarkista nämä asiat, kun teet kirjaa:

- materiaalit kestäviä ja myrkyttömiä
- värikontrastit hyvät
- materiaalikontrastit hyvät
- tekstin pituus ja kuvien vaikeus samaa tasoa
- jos irrotettavia osia mukana, nauhakiinnitys niihin
- kangaskirjassa max. 10 kuvasivua
- paksu kuva eri kohdassa eri sivuilla